

XIII. Circa tertium genus temporalium, scilicet de malis pœnæ, breviter respondetur, quod mala pœnæ, vel possumus petere pro aliis, vel pro nobis; pro aliis quando, et quomodo liceat dicemus circa articulum octavum; pro nobis vero licet ea aliquando desiderare, et petere, quando scilicet deservire potest alicui fini honesto, alias non; verbi gratia, licet desiderare egestatem, persecutiones, dolores, etc. ut illis mereamur, vel ut illis auferatur a nobis occasio peccandi. Et eadem ratione potest quis desiderare mortem, aut ægritudinem, sicut D. Paulus desiderabat dissolvi, et esse cum Christo, et Job desiderabat sibi mortem, aut mala. Et denique, quia potest quis petere, ut purgentur hic peccata sua per labores, et opera pœnalia. Nunquam tamen licet nobis inferre mortem, aut ægritudinem, aut mutilationem propter quemcumque finem; aliud enim est desiderare ista mala nobis propter aliquem finem virtutis; aliud non solum ea desiderare, sed etiam procurare, et velle nobis ipsis ea inferre: hoc secundum non licet, quia nos non sumus domini corporis, aut vitæ nostræ, et ita non possumus pro libito agere contra nos; sustinere vero mala, si nobis accidant, pertinet ad perfectionem, et ad patientiam, et sub hac ratione peti possunt. Si tamen quis infirmum se sentiat ad sustinendum, non expedit ea petere, sed solum fortitudinem, et patientiam contra suas infirmitates.

ARTICULUS VI.

Pro quibus personis possumus licite orare?

I. Expedito eo, quod pertinet ad materiam, quam possumus deside-

rare et petere a Deo licite, restat explicare, pro quibus personis possumus petere, et desiderare aliqua bona, et quia littera D. Thomæ clara est, solum breviter distinguemus status personarum, pro quibus licet, vel non licet orare. Supponendum est autem, quod totum fundamentum, unde sumitur quæ materia licite peti possit in oratione, est quod idem licet petere, quod licet desiderare, quia petitio est expressio desiderii, quod formaliter semper intelligendum est, scilicet sub ea ratione, et modo, quo licet desiderare; desiderium autem nascitur ex amore, et ideo id quod possumus, aut debemus diligere, possumus, aut debemus petere. Sicut autem diligimus res ita et personas, ergo eo modo quo diligere possumus, aut debemus personam, possumus, aut debemus desiderare, vel petere pro illa, si talis persona sit indigens ea re, quam petimus pro illa, et in statu sit illam accipiendi.

II. Ut ergo breviter ista explicemus, distinguendus est duplex status hominum. Primus eorum, qui sunt extra viam: secundus eorum, qui adhuc vivunt in hoc mundo. Et in primo statu sunt tres ordines, scilicet beati, damnati, et in purgatorio existentes; in secundo statu sunt etiam tres ordines, de quibus potest esse aliqua dubitatio, scilicet peccatores, præsertim publici, et obstinati, reprobi, et inimici.

III. De beatis dico primo: Pro illis non est orandum, sumendo orationem pro medio ad obtinendum aliquid illis, bene tamen ut ex oratione consequatur aliqua gloria, vel gaudium accidentale sanctis, sicut ex aliis operibus bonis, quæ facimus. Hæc conclusio elicitur ex capite Cum Marthæ, de celebratione missarum, §. Tertio loco, ubi inquit Innocentius III: « Cum sacræ

Scripturæ dicat auctoritas, quod injuriam facit martyri, qui orat pro martyre, idem est ratione consimili de sanctis aliis sentiendum, quia orationibus nostris non indigent, pro eo quod cum sint perfecte beati, omnia eis ad votum succedunt, sed nos potius eorum orationibus indigemus, unde quod in plerisque orationibus continetur, prosit, vel proficiat huic sancto, vel illi, talis oblatio ad gloriam, et honorem ita debet intelligi, ut ad hoc prosit, quod magis, ac magis glorificetur a fidelibus, licet plerique reputent non indignum sanctorum gloriam usque ad iudicium augmentari, et ideo Ecclesia interim reputet sane posse augmentum glorificationis eorum optari. » Ita pontifex, ubi hanc secundam opinionem, licet expresse non refutet, non tamen sequitur illam.

IV. Et certe id convincere videtur ratio pontificis, quia ad statum beatificum pertinet, ut omnia eis pro voto succedant: ergo contra statum illum est ut aliquid eis succedat dependenter a nostris orationibus, et nobis id procurantibus, et obtinentibus pro sanctis: esset enim quædam imperfectio, et indigentia talis status; quia tamen de orationibus nostris ipsi gaudent, et de his, quæ nobis bene accidunt, possunt orationes nostræ servire sanctis, non ut medium ad gaudium obtinendum, sed ut materia, et occasio unde gaudeant. Unde miror magistum Torres artic. VIII, disp. IV, ita suimet oblitum, ut cum diceret, quod gloria accidentalis, quæ connexionem habet cum essentiali, debita est beatis ratione suorum meritorum, et consequenter non danda per preces aliorum, in fine disputationis dicit non esse improbabile nos posse a Deo postulare pro beatis consummationem suæ gloriæ per corporum resurrectionem, et accelerationem

ejusdem resurrectionis. Quomodo hæc duo cohærent? Cum consummatio gloriæ, et resurrectio maxime connexa sit cum gloria essentiali, et debita ratione suorum meritorum. Nec refert, quod arguit Suarez libro primo de oratione, cap. XIV, quod possumus gratias agere Deo pro gloria sanctorum, et desiderare eam, quam modo non habent: ergo et petere. Hoc, inquam, non refert, quia etiam possumus orare. Aliud est enim per orationem aliquid obtinere, aliud de habita, vel obtenta gratias agere; et similiter desiderare possumus ipsis gloriam, sicut et ipsi sibi desiderant, non tamen ut indigentibus ad id obtinendum nostris orationibus, et licet sancti pro se orent, vel pro aliis, non tamen decet illum statum, ut nos aliquid obtineamus pro ipsis.

V. De damnatis, dico secundo: Non debemus orare pro ipsis ad aliquod bonum obtinendum. Est communis omnium theologorum. Et ratio est; tum, quia cum damnatis non habemus charitatem, ut ostendit S. Thomas 2-2, quæstione XXV, articulo XI: et consequenter non possumus desiderare eis aliquod bonum, quod per orationes peti possit; tum, quia pœna eorum est æterna, neque in aliquo admittit misericordiam, ut diminui possit, quia in inferno nulla est redemptio: esset autem nonnulla redemptio, si aliqua posset esse in tormentis remissio. Itaque nullum genus pœnæ in damnatis est temporale, nisi sit aliqua vicissitudo pœnarum, juxta illud Job: *Ad nimium calorem transeat ab aquis nimium.* Quem locum exponit Hieronymus super caput XXIV Job his verbis: « Forte in ipsa gehenna talis sensuum cruciatus fiet illis, qui in ea torquebuntur, ut nunc quasi ignem ardentem sentiant, nunc minus ardoris incendium, et pœnalis commutatio, nunc

frigus sentientibus, nunc calor sit, ut quasi de loco ad locum transitum existiment. » Et D. Thomas supra istum locum Job intelligit illa duo, scilicet nivem, et calorem de pœnis inferni: « Quia nulla, inquit, ibi erit temperies, sed a summo frigore transitur ad summum calorem, et consequenter una pœna non remittet alteram. » Et ita licet sit commutatio in pœnis, nulla tamen est relevatio, et ita orationes nostræ non possunt eos juvare.

VI. Statim vero occurrebant plura facta sanctorum, qui videntur impetrasse damnatis, aut liberationem, aut pœnæ remissionem. Extat celebre factum D. Gregorii, qui ut refert S. Joannis Damascenus in sermone de mortuis adjuvandis liberavit animam Trajani in inferno damnatam. Pro cujus historiæ veritate videri potest apologia Ziapoli, et Durandilibro quarto revelationum S. Brigittæ, capite XII. Refert etiam idem Damascenus ibi, Calvariam quamdam sacerdotis gentilis in inferno damnati dixisse S. Macario, tam se, quam alios damnatos juvari ejus orationibus. Item Prudentius carmine de novo lumine paschali, expressis verbis dicit, in die paschæ cessare pœnas damnatorum. Et D. Augustinus in enchiridio, cap. cxii, disputans contra eos, qui putabant finiri pœnas inferni inquit, quod etsi existiment, quod certis temporum intervallis eorum pœnæ mitigentur, tamen etiam intelligi potest manere in illis ira Dei, hoc est, ipsa damnatio.

VII. Cæterum S. Thomas in iv, dist. XLV, quæst. II, art. II, dicit esse præsumptuosam, et sanctorum dictis contrariam, et nulla auctoritate fultam, et irrationalem opinionem eorum, qui dicunt posse animas, vel pœnas damnatorum relevari, aut minui, quia recepta ultima, et finali retributione, non restat alia

mutatio facienda in pœnis, manente enim culpa non potest ordinari a divina justitia, nisi per pœnam. Unde cum culpa æterna sit, et nullo modo minuatur post hanc vitam in damnatis, impossibile est minui pœnam, nisi mutetur ordo divinæ justitiæ, relinquendo aliquid inordinatum.

VIII. Unde illud factum D. Gregorii si verum fuit (multi enim id merito in dubium revocant, propterea quod Trajanus tamquam impurissimus notatur etiam ab auctoribus gentilibus) vel ad miraculum, et extraordinariam dispensationem Dei referendum est suspendentis pœnas Trajani usque ad diem judicii, vel dicendum non fuisse simpliciter damnatum, sed longo tempore detentum, et precibus D. Gregorii resuscitatum, ut in hac vita consequeretur remissionem peccatorum. Sic S. Thomas ibi ad quintum. Similiter de illo sacerdote gentili respondet sanctus doctor ibi ad quartum, quod gaudium, seu juvamen illud damnatorum non erat verum, sed phantasticum, scilicet ut mutuo se viderent, sicut dæmones dicuntur gaudere de hoc quod homines tentando vincunt, quorum tamen pœna nullatenus diminuitur. Dictum autem Prudentii accipiendum est per hyperbolen more poetico, vel intelligendum de his, qui sunt in purgatorio, qui multoties a sanctis patribus nomine damnatorum solent intelligi, ut S. Thomas advertit loco citato ad secundum. Ad Augustinum dicitur ipsum non admittere mitigationem pœnarum in damnatis, sed dicere, quod dato hoc quod aliquantulum mitigarentur certis intervallis temporum, adhuc concedi deberet, quod ipsa damnatio manet in illis et non finitur. Quæ doctrina verissima est, neque illa conditionalis aliquid ponit in esse.

IX. De his qui sunt in purgatorio,

dico tertio: Licite, et sancte pro eis potest orari, conclusio hæc non indiget alia probatione quam quotidianus usus universalis Ecclesiæ, et supposita doctrina catholica, quæ purgatorium admittit, ut patet ex Concilio Tridentino sessione xxv, in principio, sequitur evidenter rogandum esse pro his, qui ibi detinentur, unde dicitur II Macchab. *Sancta et salubris est cogitatio pro defunctis exorare, etc.* Quam auctoritatem ita horrent hæretici, ut propter illam negent illum librum esse canonicum: sed hoc est destruere ipsam regulam fidei, et ideo non oportet immorari: et si quando patres dicunt, post hanc vitam nullum posse pro alio orare, intelligendum est quantum ad remissionem peccati mortalis.

X. De peccatoribus viatoribus dico quarto: Pro quocumque viatore, quantumlibet sit obstinatus, et gravissimus peccator orare possumus. Pro excommunicatis tamen non possumus oratione publica, bene tamen privata. Prima pars constat ex ipso usu Ecclesiæ, quæ etiam pro paganis, hæreticis, et Judæis orat in die paraseves; et ex alio etiam principio fidei, quod nullum est peccatum, quamvis grave, quod remitti non possit in hac vita: ergo etiam possumus apponere media, ut alicui dimittatur: unum autem ex præcipuis mediis est oratio; si quidem remissio peccati a Deo expectanda est, et consequenter ab eo petenda; et ideo sine aliquo limite monet Paulus orationem fieri pro omnibus hominibus I ad Timotheum II, et Jacob. V: *Orate pro invicem, ut salvemini.*

XI. Solum obstat huic resolutioni id quod dicitur Lucæ XII: *Qui peccaverit in Spiritum sanctum, non remittetur ei, neque in hoc sæculo, neque in futuro:* et I Joan. V: *Est peccatum ad mortem, non pro illo dico ut roget quis;* sed relictis pluri-

bus expositionibus, quæ videri possunt in magistro Torres hic artic. VIII, disput. I, nos ex doctrina S. Thomæ 2-2, quæst. XIV, artic. III, ad quam omnes expositiones reducuntur, respondemus per peccatum ad mortem, aut peccatum irremissibile, solum duo posse intelligi, aut id, quod simpliciter et absolute est irremissibile, et hoc solum est peccatum finalis impenitentiae, quod nomine peccati irremissibilis intelligit D. Augustinus sermone XI de verbis Domini, quia solum hoc peccatum propter conjunctionem cum ipsa damnatione non est remissibile, et consequenter nemo pro illo potest orare. Neque obstat replica magistri Torres, quia peccata cum quibus aliquis decedit vix a nobis cognoscuntur, Scriptura autem loquitur de peccato ad mortem, quod possumus cognoscere, ut pro illo non oremus; sed tamen constat hæc peccata posse aliquando cognosci, præsertim quando sunt publica. Unde in Concilio Braccarenensi, et refertur in capite Placuit XXIII, quæst. V, prohibetur fieri oblatio, et oratio pro his, qui se occidunt, et qui pro suis sceleribus moriuntur impenitentes.

XII. Vel potest intelligi per peccatum ad mortem, et in Spiritum sanctum, non quidem peccatum absolute irremissibile, sed difficillimum ad remittendum, quia ex natura, et specie sua importat impedimentum, et resistentiam motioni Spiritus sancti. Et ideo dicitur peccatum in Spiritum sanctum, quia ponit obstaculum illis mediis et viis, quibus nos movet Spiritus sanctus, sicut peccatum præsumptionis, desperationis, blasphemiae, etc. quæ D. Thomas citato loco, articulo secundo numerat; et tunc dicitur irremissibile, non absolute, sed propter difficultatem, et sicut indiget extraordinaria motione Spiritus sancti vin-